

VOLILNI PROGRAM

1992 - 1996

 SDSS
SKUPAJ
BOMO
ZMOGLI

SOCIALDEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE

Socialdemokratska stranka Slovenije

je edina socialdemokratska stranka v Sloveniji, ki je nastala v opoziciji proti nekdanjemu enopartijskemu režimu. Ustanovljena je bila 16. februarja 1989; tako je bila uresničena zamisel, ki sega daleč nazaj v obdobje prepovedanih "prekinitev dela", kakor so se takrat imenovalе stavke. Glede na tradicijo slovenskega uporništvа smo slovenski socialdemokrati zavrnili prepoved političnega združevanja in začeli pogumno uresničevati to temeljno človeško pravico. S tem smo po dolgih desetletjih obnovili socialdemokratsko tradicijo, ki je pri nas zaživela že konec prejšnjega stoletja in v katero se je pred prvo svetovno vojno aktivno vključil tudi največji slovenski pisatelj Ivan Cankar.

Socialdemokratska stranka Slovenije je bila med aktivnimi pobudniki in nosilci majniške deklaracije 1989, s katero smo v Sloveniji začeli načrtno uresničevati politična načela znamenite 57. številke Nove revije iz leta 1987 in politične izkušnje neposrednega spopada z jugokomunizmom ob znanem procesu proti četverici leta 1988. Slovenski socialdemokrati smo bili od vsega začetka med najbolj aktivnimi in uspešnimi pobudniki in izvajalci velikega projekta Samostojna Slovenija. Dosledno smo zavračali vse polovičarske in prikrito jugoslovenske predloge za nekakšno "asimetrično federacijo", gospodarsko in monetarno unijo, bili smo proti zanašanju na "pogajanja v Beogradu", prek katerega naj bi "vodila pot do slovenske samostojnosti", in vse druge podobne politične kratkovidne, v bistvu pa protinarodne zvijače vseh tistih, ki se niti v duhu niso znali odlepiti od Beograda. Zato je Socialdemokratska stranka Slovenije ena najodločnejših in najzanesljivejših ustvarjalcev slovenske državnosti in suverenosti.

Socialdemokratska stranka Slovenije je s svojim programom vključena v tradicijo evropske socialdemokracije, ki je izoblikovala in uresničila podobo pravne in socialne države v tržnem gospodarstvu. Povezani smo z vsemi pomembnimi socialdemokratskimi strankami moderne Evrope, z nekaterimi pa imamo tesne prijateljske odnose. Hkrati smo kot edina politična stranka iz Slovenije vključeni v svetovno internacionalo socialdemokratskih strank. Zato smo socialdemokrati del velike evropske družine, ki nam učinkovito pomaga pri vključevanju Slovenije v Evropsko skupnost.

Biti socialdemokrat in voliti za Socialdemokratsko stranko Slovenije, pomeni, da se pridružujemo gibanju za demokratično, pravno in socialno državo Slovenijo, ki se vključuje v socialdemokratsko izoblikovano moderno Evropo, ki ob vsej tržni učinkovitosti ne zapostavlja pravnega reda in načel socialne države. Zato sem ponosen, da sem socialdemokrat.

Volite Socialdemokratsko stranko Slovenije, ker se s tem odločate za preizkušen in v vsej Evropi nadvse cenjen politični program.

Predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije
dr. Jože Pučnik

dr. Jože Pučnik

ZA VARNO SOCIALNO DRŽAVO

SLOVENIJA: MODEL NOVE SOCIALNE DRŽAVE

Slovenija ima odlično zemljepisno lego, zaradi katere lahko uspešno sodeluje in posreduje v trgovinski izmenjavi med evropskim severom in jugom ter vzhodom in zahodom. Da bi lahko to naravno prednost izkoristili, bomo vzpostavili takšen gospodarskopравни red, ki bo omogočal svobodno trgovino, zagotovili bomo ustrezno infrastrukturo (cestno in železniško omrežje, pristanišče, letališča in sodobne telekomunikacijske zveze) in oblikovali šolski sistem, v katerem bo izobrazba prihajajočih generacij primerljiva z evropskimi standardi.

Z oblikovanjem slovenskega gospodarskega sveta kot enega od pomembnih evropskih trgovinskih centrov bomo zagotovili tak razvoj, ki bo slehernemu državljanu omogočal materialno in duhovno bogato življenje, ob tem pa bomo ohranjali in zagotavljali slovenskemu narodu in obema autohtonima manjšinama ekološko čist življenjski prostor ter razvoj jezika in kulture.

Izdelali bomo učinkovito strategijo dolgoročnega gospodarskega razvoja Slovenije, ki bo upoštevala enakomeren regionalni razvoj in v kateri bo mesto za vse tiste industrijske panoge, kmetijstvo in turizem, ki izkoriščajo naravne prednosti države, omogočajo dolgoročni razvoj in ohranjajo ekološko ravnotežje.

Slovenijo bomo ohranili kot samostojno in neodvisno državo, ki se bo zaradi hitrejšega gospodarskega razvoja in večje varnosti vključila v obstoječe in nastajajoče evropske povezave. Zavzemali se bomo za čim ugodnejši mednarodnopravni status slovenskega morja. Uveljavili bomo pravico do prostega izhoda na odprto morje ter na enakopravni osnovi uredili druga mejna, politična in gospodarska vprašanja z Republiko Hrvatsko in drugimi sosednjimi državami.

SKUI
BO
ZMO

GOSPODARSKA TRDNOST JE MOŽNOST ZA VSE

Kot osnovo sodobne socialne države postavljamo dobro tržno gospodarstvo. Da bi ga dosegli, bomo podjetjem zagotovili znanega lastnika, državi pa stabilno valuto in uravnotežen državni proračun.

KLJUČ JE V LASTNINI

Izhajamo iz dejstva, da sta tako lastnik podjetja (zaradi profita) kot delojemalec (zaradi plače) zainteresirana, da proizvodnja blaga, ki se lahko prodaja na trgu, čim bolj normalno teče. To je tudi eden temeljnih ciljev družbene skupnosti in države. V njegovo podporo ter v podporo pravični razdelitvi rezultatov dela in kapitala bomo spodbujali sklepanje kolektivnih pogodb in tristransko dogovarjanje kot obliko soodločanja, podpirali organiziranje delavske zbornice ter sprejeli sodobne zakone o samoupravljanju, sindikatih in stavkah. Za hitro in učinkovito obrambo pravic delavcev oziroma delojemalcev bomo ustanovili posebna delovna sodišča in učinkovito inšpekcijo dela.

JAVNE DOLGOVE Z RAMEN DAVKOPLAČEVALCEV

Javno zadolževanje sprejemamo le kot vir za izgradnjo infrastrukture. Spodbujali bomo različne oblike bančnega varčevanja, bančno kreditiranje pa podpirali predvsem kot instrument ustanavljanja in preoblikovanja ter modernizacije podjetij.

PRAVIČNI DAVKI

Vzpostavili bomo tak davčni sistem, ki bo manj obremenjeval majhne in srednje dohodke, bolj pa velike, vendar bo spodbujal investiranje dobička in obremenjeval končno porabo. Močnejše bomo obdavčili proizvode, ki onesnažujejo okolje, ter uvedli večje olajšave in spodbude za vlaganje na demografsko ogroženih in manj razvitih območjih države. Uveljavili bomo učinkovit in odločen davčni nadzor.

Z zakonom bomo omejili monopole, naravne monopole pa pokrili z javnimi podjetji.

Omerjena davčna politika bo hkrati tudi instrument za privabljanje tujega kapitala. Naložbene dejavnosti za izvoz, storitvene dejavnosti, sodobno kmetijsko pridelavo in turizem pa bomo spodbujali tudi s carinskimi olajšavami in z zmanjševanjem dajatev za uvoz opreme in repromateriala.

Naložbena dejavnost je hkrati glavni vzvod za odpiranje novih delovnih mest.

POTI ZDRUŽUJEJO

ŠTAJERCJI, PRIMORCI, DOLENJCI, GORENJCI, PREKMURCI, NOTRANJCI, KOROŠCI, BELOKRANJCI, ZBLIŽAJMO SE

Od skupaj 598 km avtocest, potrebnih za zgraditev slovenskega avtocestnega križa, jih je treba zgraditi še 385 km ali dve tretjini. Ker hočemo v prid gospodarskemu razvoju izkoristiti geostrateški položaj države, bomo v prihodnjem petletnem obdobju gradili slovenski avtocestni križ in ga navezali na sodobne cestne sisteme sosednjih držav. To pomeni, da bomo dali prednost naslednjim smerem:

a. Šentilj-Ljubljana-Koper (s priključnimi kraki Maribor-Macelj, Slovenska Bistrica-Ptuj-Ormož-Ljutomer-Lendava, Razdrto-Vrtojba, Razdrto-Fernetiči, Koper-Dragonja in Kozina-Rupa)

b. Predor Karavanke-Ljubljana-Bregana

V OSRČJU EVROPE

Nekatere od navedenih povezav bodo v prvi fazi zgrajene kot dvopasovnice. Obnovili bomo tudi sedanjo cestno mrežo vključno z lokalnimi cestami. Za tak program bomo v petih letih potrebovali dve milijardi \$; zbrali jih bomo prek oblikovanja samostojnega sistema financiranja, s posojili mednarodnih finančnih institucij (zaradi novonastajajočih trgov na Vzhodu obstaja velik interes za financiranje povezave Barcelona-Milano-Ljubljana-Budimpešta-Kijev) in z dodeljevanjem koncesij za zgraditev in izkoriščanje posameznih avtocest.

TOVOR NA ŽELEZNICE, HRUP IZ MEST

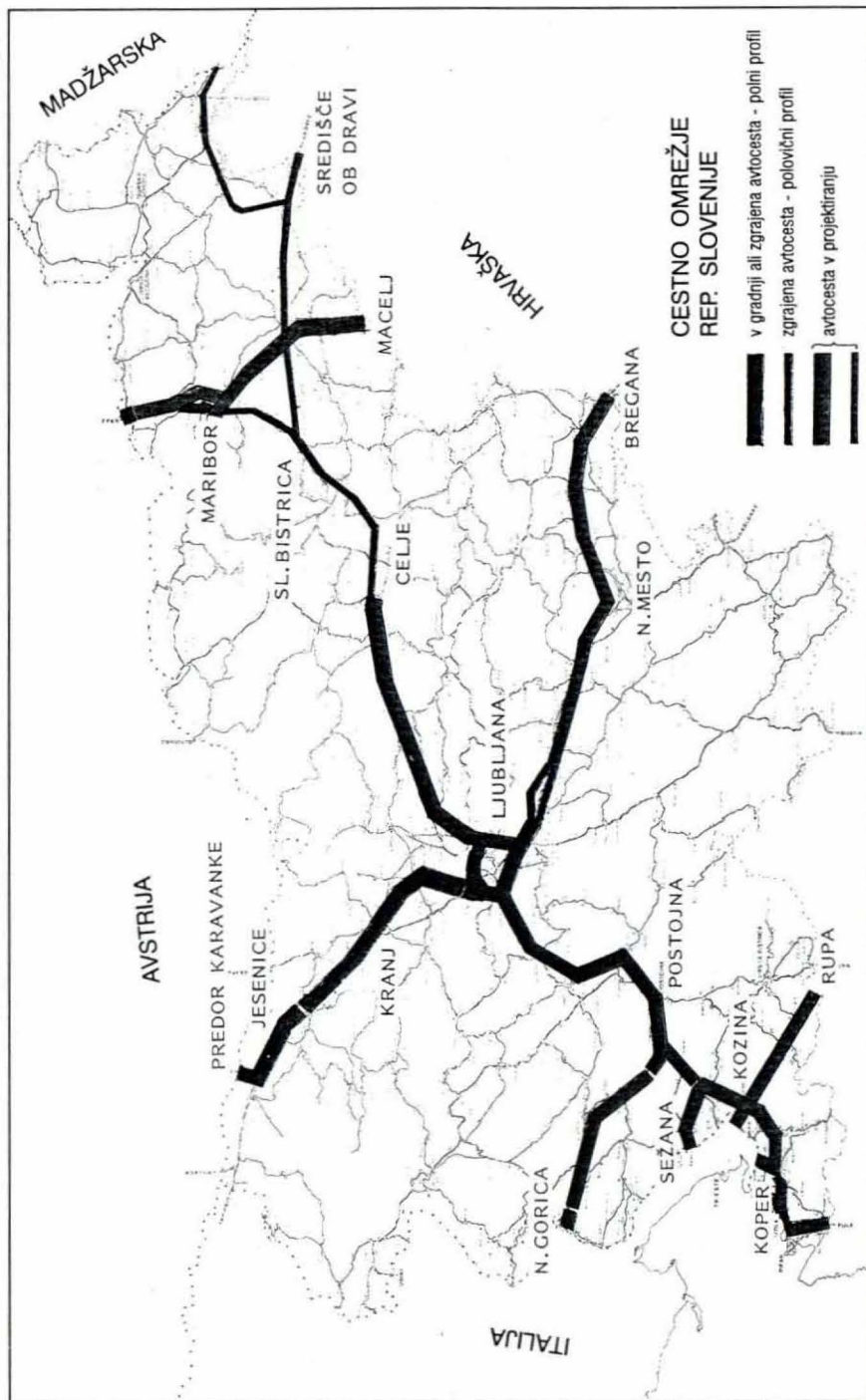
Slovenske železnice bomo modernizirali do stopnje, ki bo omogočila nemoteno vklapljanje v obstoječ železniški sistem zahodne Evrope. To bomo dosegli z ohranitvijo in modernizacijo sedanjih prog v dolžini 405 km, z racionalno organizacijo železnic, dvigom kakovosti storitev in zgraditvijo prog za velike hitrosti. Pri posodabljanju in gradnji prog bodo imele prednost povezave Trst-Ljubljana-Šentilj oz. Murska Sobota-Martinje ter Jesenice-Ljubljana-Zagreb. Potrebna finančna sredstva za celoten program znašajo 1,54 milijarde \$, zagotovili pa jih bomo iz proračuna in s pomočjo mednarodnih kreditov za infrastrukturo.

Posodobitev in dograditev cestne in železniške infrastrukture odpira nove perspektive tudi Luki Koper in ladijskim prevoznikom. Podpirali bomo tak razvoj Luke Koper, ki bo širil in tehnološko dopolnjeval obstoječo specializacijo.

PARTNERJI SVETU

Za nemoten zračni promet bo država izpopolnila letališko infrastrukturo za letališča na Brniku, v Mariboru in Portorožu. Letališče Ljubljana na Brniku bomo razvijali kot osrednje letališče za mednarodni in medcelinski zračni promet.

V naslednjih štirih letih bomo gradili optično kabelsko omrežje med mednarodnimi in glavnimi PTT centralami ter povečali gostoto telefonskih priključkov na 100 prebivalcev s sedanjih 22 na vsaj 35. V petih letih bomo za povečanje gostote priključkov namenili 130 milijonov \$. Izboljšali bomo tudi kakovost ponudbe poštnega omrežja.

SE
nskega

titi
n
i
bomo

acelj,

kot
ključno

a
h
du

veznih

n
acijo

like
ost
je ter
t
bomo

re

širil in

žu.

ZA NOVO KVALITETO ŽIVLJENJA

VERJAMEMO V ZNANJE IN SPOSOBNOST MLADIH

Socialdemokrati postavljamo v ospredje produktivno zaposlovanje, ne nadomestila brezposelnim. Srednjeročno bo zaposlovanje postala funkcija razvojne politike, ki sproti vključuje nove generacije v smiselno nacionalno proizvodnjo.

V štirih letih bomo zagotovili takšno dinamiko gospodarskega razvoja, ki bo omogočala sprotno zaposlitev celotne letne generacije (24 000) novih iskalcev zaposlitve. Kratkoročno pa bomo uprašanje brezposelnosti (julija 1992 je bilo v Sloveniji 101 821 brezposelnih) najprej omilili, nato pa postopno odpravili z naslednjimi ukrepi:

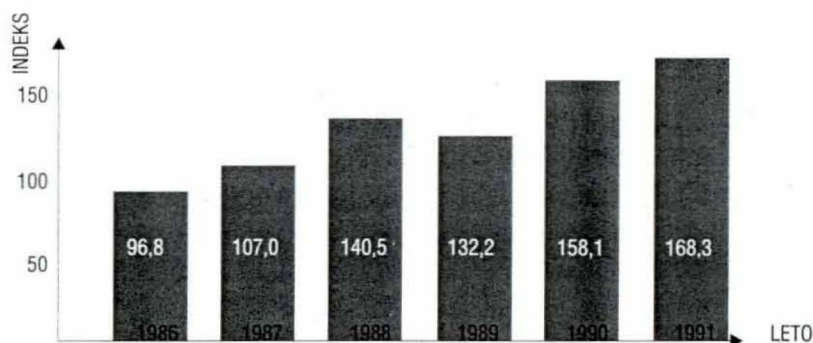
- **organizirali bomo obsežna javna dela, predvsem za gradnjo infrastrukture;**
- **spodbujali bomo uvajanje treh namesto dveh izmen in selektivno skrajšanje delovnega časa;**
- **vedli bomo močne davčne olajšave za odpiranje novih produktivnih delovnih mest;**
- **omejili bomo zaposlovanje tujcev;**
- **podatke iz informacijskega sistema o prostih delovnih mestih bomo napravili dostopne za iskalce zaposlitve;**
- **financirali bomo dopolnilno usposabljanje za pre zaposlovanje in iskalce prve zaposlitve;**
- **spodbujali bomo samozaposlovanje.**

GIBANJE BREZPOSELNOSTI PO LETIH

	1986	1987	1988	1989	1990	1991
št. iskalcev	14 192	15 184	21 341	28 218	44 623	75 079
% na zaposlene	1,7	1,7	2,5	3,3	5,5	10,1
% na del. silo (mednarodni kriterij)	1,4	1,5	2,2	2,9	4,7	8,2

V prvi vrstici tabele je število vseh iskalcev zaposlitve. V drugi vrstici je izračunan odstotek glede na število zaposlenih v Sloveniji (jugoslovanski kriterij), v tretji vrstici pa glede na celotno delovno silo, ki zajema delovno aktivno prebivalstvo in vse odkrite brezposelne osebe (mednarodni kriterij ILO).

V spodnjem histogramu je prikazan še indeks rasti nezaposlenosti.

V letu 1991 je bil največji procent brezposelnih v občini Murska Sobota (18,3 %), sledi Maribor (14,3 %), Koper (13,3 %), Sevnica (10,8 %), Kranj (9,8 %), Celje (8,5 %), Ljubljana (8,2 %), Velenje (7,8 %), Nova Gorica (7,2 %) in Novo mesto (6,8 %).

Nazadnje (julij 1992) je bilo v Sloveniji 101 821 brezposelnih, od tega 26 881 delovnih presežkov.

UPOKOJENCEM ŽE ZASLUŽENO

Pokojnino bomo uveljavili kot pravico, zaslužno in odvisno od življenjskega dela posameznika. Rast pokojnin bo usklajena vsaj z rastjo plač.

Glavnico pokojninskega sklada bomo kapitalizirali z denarjem od lastninjenja družbenih podjetij, kar bo zagotovilo trdno podlago za pokojninsko politiko.

S temi reformami bomo ustvarili dodaten kapital, ki bo omogočil uvedbo ljudske pokojnine za vse ostarele, dopolnjene s prostovoljnim dodatnim starostnim zavarovanjem. V primeru smrti enega od zakoncev upokojencev bomo omogočili prostovoljno izbiro med eno ali drugo polno pokojnino.

VSAKEMU SVOJ DOM

Temelj stanovanjske politike bodo lastninska stanovanja. Podpirali bomo zadružno stanovanjsko gradnjo in organizirano prenavo stanovanjskega sklada.

Ker je stanovanje trajna dobrina in eden od najpomembnejših pogojev za normalno življenje, bo država z ugodnimi krediti in določenim številom socialnih stanovanj pomagala pri ustvarjanju možnosti za pridobitev stanovanja za nižje socialne sloje. Mladim družinam z nizkimi prejemki bo prek posebnih skladov omogočen najem stanovanj za določen čas, v tem času pa jim bo država nadomestila del najemnine.

DRUŽINI BOMO VRNILI VELJAVO

Slovenija se tako kot ves razviti svet ukvarja z vprašanjem ničelne rasti prebivalstva. Eden od vzrokov, da nas je Slovencev iz dneva v dan manj, je tudi neustrezna skrb, ki jo slovenska družba namenja družini kot temeljni celici svojega tkiva. Socialdemokrati bomo to spremenili.

Uveljavili bomo premišljeno socialno politiko, prek katere bo država pomagala družinam pri oskrbi, varstvu, vzgoji in šolanju otrok. Postopno bomo podaljšali porodniške dopuste (eden od roditeljev bo lahko po želji ostal doma ob polni plači do tretjega leta otrokove starosti) in podpirali sodobno zasnovane otroške vrtce. Otroški dodatek bomo uvedli kot splošno pravico, torej kot javno plačilo za najodgovornejše družbeno delo – vzgojo otrok.

V okviru družinske politike bo posebna pozornost namenjena ženski nasploh, posebej pa še materi in nadarjenim otrokom. Posebno skrb bomo namenili otrokom z motnjami v razvoju. Socialdemokrati podpiramo vstop ženske na tista področja, ki so bila ali so še vedno domena predvsem moškega.

ENAKE IZHODIŠČNE MOŽNOSTI, NADARJENIM VEČ, VSEM NAJBOLJŠE

Šolska izobrazba je pomembno izhodišče za človekov položaj v družbi, zato bomo socialdemokrati prek države uveljavljali brezplačno redno šolanje na vseh stopnjah, saj je to eden od načinov za zagotavljanje enakih startnih osnov v življenju.

Socialdemokrati podpiramo uvajanje pouka o etiki in verah v šolo, ker je to del splošne izobrazbe. Verska vzgoja pa naj bo prepuščena individualni izbiri posameznika oziroma staršev in naj poteka zunaj šolskega programa.

Znanje, posredovano v naših šolah, bo postalo primerljivo s pridobljenim znanjem v primerljivih šolah zahodnoevropskih držav. To bomo dosegli z uvajanjem standardov UNESCO v šolstvo ter s primernim materialnim nagrajevanjem učiteljev.

Socialdemokrati bomo podpirali selektivno diferencirano šolo, ki bo upoštevala otrokovo nadarjenost in sposobnost, ter odpiranje zasebnih šol, ki pa morajo imeti temeljni program usklajen z nacionalnim.

Poleg dosedanjih oblik štipendiranja bomo uvedli tudi štipendiranje v obliki brezobrestnih posojil za visokošolce.

ZDRAVJE JE BOGASTVO

Za socialdemokrate je zdravstveno varstvo temeljni dejavnik socialne varnosti. Osnovno zdravstveno varstvo bomo zagotovili vsem, zavarovalniški način plačevanja storitev pa ne bo vnašal razlik med zavarovanci v osnovnem zdravstvenem varstvu.

Vsem zaposlenim bomo ob bolezni zagotovili nadomestilo, ki ne bo nižje od zajamčene plače. Stroške zdravljenja poklicnih bolezni, nesreč pri delu ter preventivne programe bodo plačevala podjetja neposredno.

Zdravljenje, rehabilitacija ter posebni preventivni programi bodo financirani po posebnem zdravstvenem oziroma zavarovalniškem sistemu.

Vzpostavili bomo tako mrežo zdravstvenih ustanov, ki bo omogočila vsem državljanom Slovenije kakovostno zdravstveno pomoč, ter izdelali tak sistem plačevanja zdravstvenih delavcev, ki bo nagrajeval tudi strokovnost in kakovost dela, ne pa samo število storitev.

ZAVEZANI ČISTEMU OKOLJU

Socialdemokrati bomo uveljavljali razvojno strategijo, ki bo temeljila na postopni odpravi ekoloških problemov, na smiselni rabi naravnih virov in energije ter na proizvodnji, ki bo usklajena z zahtevami po čistem okolju.

Potrebna sredstva za odpravo ekoloških problemov bomo zagotovili iz ekološkega davka in mednarodnih ekoloških posojil, največ pa bodo morali prispevati onesnaževalci sami. Ekološka sanacija bo potekala postopno in na način, ki ne bo ogrožal perspektivnih proizvodnih programov.

NA SVOJEM GOSPODARJI, VSEM PRIJATELJI

Socialdemokratska stranka meni, da je Slovenija sprejela več beguncev, kot bi jih lahko glede na svojo gospodarsko moč. Zato bo podprla ukrepe, s katerimi se bodo zagotavljale možnosti za njihovo čimprejšnjo vrnitev in premestitev v druge evropske države.

Socialdemokratska stranka bo predlagala zaostritev pogojev za pridobitev državljanstva, hkrati pa zagovarjala pravico do državljanstva za vse Slovence, ki živijo po svetu.

Socialdemokrati bomo z lastnim zgledom uveljavljali in se zavzemali za poštenost v politiki, gospodarstvu in javnem življenju ter za strpno reševanje skupnih vprašanj.

SREDNJA POT NAJBOLJŠA POT

*MED TEMELJE VOLILNEGA PROGRAMA
SOCIALDEMOKRATI ŠTEJEMO:*

- vključitev v evropske integracijske procese ob ohranjanju nacionalne samobitnosti in slovenske državnosti;
- parlamentarna demokracija, kot je načrtana z ustavo;
- varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- enakopravni regionalni razvoj;
- zdravo in človeku prijazno okolje;
- racionalno organiziran in učinkovit obrambni sistem, vključen v mehanizme kolektivne varnosti.

**SKUPAJ
BOMO
ZMOGLI**

SOCIALDEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE

**NAŠ VOLILNI PROGRAM
JE KRATEK, JASEN IN PREVERLJIV.
PREPRIČANI SMO, DA SO CILJI,
ZAPISANI V NJEM, TUDI VAŠI,
ZATO NA VOLITVAH PODPRITE
KANDIDATE STRANKE Z VRTNICO -
SOCIALDEMOKRATE.**

**KER JE PROGRAM KONKRETEN
GA BOSTE LAHKO PREVERJALI
IN OD NAS ZAHTEVALI POJASNILO.**

**KONČNO JE NAPOČIL ČAS,
KO SVOBODNI IN SAMOSTOJNI
ZAŽIVIMO BOLJE.**

**SKUPAJ
BOMO
ZMOGLI**

SOCIALDEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE